

20.05.2015

Kj/28

§ 150

Stj / Den av ledmoten Leo Stranius väckta motionen om veganmat i stadens daghem

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Behandling

Efter att diskussion hade förts i ärendet, konstaterade ordföranden att det under diskussionen hade framställts ett understött förslag, vars godkännande hade inneburit att behandlingen av ärendet avbryts. Ordföranden uppmanade därför de följande talarna att inskränka sina yttranden till frågan om återremiss av ärendet till stadsstyrelsen.

Efter att ha förklarat diskussionen om återremiss avslutad anförde ordföranden såsom redogörelse att ledamoten Hannu Oskala understödd av ledamoten Pilvi Torsti under diskussionen hade föreslagit att ärendet skulle återremitteras till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att de näringsrekommendationer som social- och hälsovårdsministeriet färdigställer år 2015 blir beaktade i fråga om måltiderna inom barndagvården. Dessutom bör det fås en mer täckande bedömning om framställningens kostnadseffekter som helhet, t.ex. med en förfrågan om antalet intresserade familjer.

Redogörelsen befanns vara riktig.

7 omröstningen

Ordföranden framställde och fullmäktige godkände följande omröstningsproposition: Den som vill fortsätta behandlingen av ärendet röstar ja; vinner nej, har ledamoten Hannu Oskalas förslag om återremiss godkänts.

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att de näringsrekommendationer som social- och hälsovårdsministeriet färdigställer år 2015 blir beaktade i fråga om måltiderna inom barndagvården. Dessutom bör det fås en mer täckande bedömning om framställningens kostnadseffekter som helhet, t.ex. med en förfrågan om antalet intresserade familjer.

Ja-röster: 23

Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Matti Enroth, Nuutti Hyttinen, Maritta Hyvärinen, Seppo Kanerva, Arja Karhuvaara, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Timo Laaninen, Harri Lindell, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Tuomas Nurmela, Tom Packalén, Timo Raittinen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Ilkka Taipale, Ulla-Marja Urho, Pertti Villo, Tuulikki Vuorinen

Nej-röster: 45

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Gunvor Brettschneider, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Vesa Korkkula, Katri Korolainen, Tuuli Kousa, Meeri Kuikka, Jape Lovén, Hannele Luukkainen, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Terhi Mäki, Maria Ohisalo, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Osmo Soininvaara, Päivi Storgård, Leo Stranius, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti, Tuomas Tuure, Tuomo Valokainen, Anna Vuorjoki, Ville Ylikahri

Blanka: 11

Hennariikka Andersson, Fatbardhe Hetemaj, Nina Huru, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Pekka Majuri, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Terhi Peltokorpi, Lea Saukkonen, Tomi Sevander

Frånvarande: 6

Paavo Arhinmäki, Eero Heinäluoma, Rene Hursti, Helena Kantola, Otto Lehtipuu, Wille Rydman

Stadsfullmäktige hade beslutat återremittera motionen till stadsstyrelsen för ny beredning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Annikki Thoden, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Postadress
PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

Stadsfullmäktige beslutar anse den av ledmoten Leo Stranius väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledmoten Leo Stranius och 39 andra ledamöter har 27.8.2014 lämnat in en fullmäktigemotion i vilken de föreslår att det i Helsingfors daghem ska bli möjligt att välja också veganmat för barnet.

Stadsstyrelsen behandlade ärendet vid sitt sammanträde 16.2.2015 (§ 172) och beslutade återremittera det för ny beredning så att social- och hälsovårdsministeriets näringsrekommendationer för barnens måltider inom dagvården som färdigställs 2015 tas i beaktande. Dessutom ska en mera omfattande bedömning av förslagets kostnadseffekter tas fram.

Enligt arbetsordningen för stadsfullmäktige ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter inom åtta månader. Fullmäktige behandlar motioner minst fyra gånger varje kalenderår. Om den i arbetsordningen avsedda tiden överskrids på grund av att stadsstyrelsen beslutar återremittera en motion för ny beredning, behandlas motionen vid det fullmäktigesammanträde efter den utsatta tiden då motioner nästa gång behandlas och i det här fallet är det 20.5.2015.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena som kommit in konstaterar att dagvårdens meny- och måltidsplanering på barnomsorgsverket styrs av de gällande näringsrekommendationerna som ges för att barnen ska uppnå en näringsriktig mat. Dagvårdens måltider utgör cirka 2/3 av barnets dagliga näringsbehov och bildar helheten för barnets kost tillsammans med måltiderna som avnjuts hemma. Inom dagvården i Helsingfors äter dagligen cirka 21 000 barn. Matens näringsmässiga kvalitet är av största vikt för barnens välmående.

Dagvårdens meny planeras centraliserat i samverkan med serviceproducenten. Organiseringen av matjänster inom dagvården styrs genom ett avtal mellan barnomsorgsverket och affärsverket Palmia, som grundar sig på ett avtal som undertecknats vid socialverket 2.10.2010 och som har uppdaterats för barnomsorgsverket 31.1.2014. Affärsverket Palmia ansvarar för resurserna inom produktutvecklingen av matprodukter.

Inom vården på daghem är den genomsnittliga måltidskostnaden per barn för tillfället 7,26 euro per dag (frukost 1,83 euro, lunch 3,60 euro och mellanmål 1,83 euro). Att erbjuda vegankost på verksamhetsställena ökar arbetsmängden i planeringen, anskaffningen och hanteringen av råvaror och i matlagningen och serveringen.

Serviceproducenten har meddelat att erbjudandet av mat utan ägg och mejeriprodukter gör att kostnaderna ökar med 4,80 euro/matgäst/dag. Sojadryckens andel av kostnaderna är 0,80 euro/dag. Extrakostnaderna för en veganmåltid för ett barn är 1 080 euro per år (225 verksamhetsdagar). Tillägsarbetets andel av kostnaderna är 64,6 % och andelen för hantering och lagring av råvaror är 33,4 % och för övriga kostnader 2,1 %. Utöver de här kostnaderna är serviceproducentens startkostnader cirka 10 000 euro.

Dagvårdens meny- och måltidsplanering styrs av de gällande näringsrekommendationerna som ges för att barnen ska uppnå en näringsriktig mat. De för hela befolkningen avsedda allmänna finska näringsrekommendationerna har förnyats år 2014. Utöver detta har vissa befolkningsgrupper getts separata näringsrekommendationer, i vilka de ifrågavarande befolkningsgruppernas näringsmässiga specialbehov tagits i beaktande. Social- och hälsovårdsministeriets näringsrekommendation "Barn, familj och mat" från år 2004 innehåller näringsrekommendationer för hela familjen och rekommendationer för daghemsmåltider. Rekommendationen kommer att förnyas under våren 2015 och då tas även ställning till vegankost för barn. Statens näringsdelegation ger inte noggrannare förhandsuppgifter om tidsschema eller innehåll.

På Helsingfors stads daghem erbjuds för närvarande inte veganmat, men situationen kan vid behov bedömas på nytt. Barnen erbjuds, om föräldrarna så önskar, lakto-ovo-vegetarisk kost som innehåller ett mångsidigt utbud produkter från växtriket, mjölkprodukter och ägg. Om den nya kostrekommendationen förhåller sig positivt till vegankost, kan den lakto-ovo-vegetariska kosten utvecklas i samverkan med serviceleverantören så att de barn som äter vegankost oftare kan äta mat som serviceleverantören levererar till daghemmen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Annikki Thoden, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 11.05.2015 § 502

20.05.2015

Kj/28

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

04.05.2015 Pöydälle

16.02.2015 Palautettiin

09.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 07.04.2015 § 49

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Leo Straniuksen ym. valtuustoaloitteesta koskien vegaaniruoan saamista kaupunginpäiväkoteihin. Valtuustoaloite palautettiin uudelleen valmisteltavaksi lautakuntaan siten, että sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2015 valmistuvat ravitsemussuositukset lasten päivähoitoruokailun suhteen huomioidaan. Lisäksi esityksen kustannusvaikutuksista tulee saada kattavampi arvio.

Päivähoidossa ruokailee päivittäin noin 21 000 lasta. Päivähoidon ateriat kattavat 2/3 lapsen ravinnontarpeesta ja ne muodostavat yhdessä kotona nautittujen aterioiden kanssa lapsen ruokavalion kokonaisuuden. Ruoan ravitsemuksellinen laatu on lasten hyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Lasten hyvän ravitsemuksen saavuttamiseksi ravitsemussuositukset ohjaavat päivähoidon ruokalista- ja ateriasuunnittelua. Koko väestölle tarkoitetut yleiset suomalaisten ravitsemussuositukset on uusittu vuonna 2014. Tämän lisäksi tietyille väestöryhmille on annettu erillisiä ravitsemussuosituksia, joissa on otettu huomioon kyseisten väestöryhmien ravitsemukselliset erityistarpeet. Sosiaali- ja

terveysministeriön laatima ravitsemussuositus "Lapsi, perhe ja ruoka" vuodelta 2004 sisältää koko perheen ravitsemussuositukset sekä suosituksia päiväkotiruokailuun. Suositus tullaan uusimaan 2015, jolloin siinä tullaan ottamaan kantaa myös lasten vegaaniruokavalioon. Valtion ravitsemusneuvottelukunta ei anna tarkempaa ennakkotietoa aikataulusta eikä sisällöstä. Helsingin kaupungin päiväkodeissa ei tällä hetkellä tarjota vegaaniruokaa. Tilannetta voidaan tarvittaessa arvioida uudelleen. Lapselle järjestetään päiväkodissa vanhempien niin halutessa lakto-ovo-vegetaarinen ruokavalio, jossa käytetään monipuolisesti kasvikunnan tuotteita, maitovalmisteita ja kananmunaa. Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Arvostamme perheiden valintoja ja pyrimme ottamaan heidän toiveensa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Vanhempien niin halutessa, lapselle voidaan tarjota vanhempien päiväkotiin toimittamaa vegaaniruokaa. Lapsi saa ruoan päiväkodista niinä päivinä, kun ruoka sopii vegaaneille. Muina päivinä vanhemmat tuovat pääruoan. Päiväkodin keittiö täydentää kokonaisuuden energialisäkkeillä, salaattilla, leivällä ja ruokajuomalla. Aamu- ja välipalalla pyritään soveltuvasti tarjoamaan vegaanilapselle sopivaa ruokaa. Vanhemmat sopivat ruoan toimituksista päiväkodin keittiö- ja hoitohenkilökunnan kanssa. Vanhemmat vastaavat vegaanilapsen kokonaisravitsemuksesta. Vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan toimintamallia noudatti noin 25 perhettä. Perheiden nykyinen määrä ei ole tiedossa. Perheiden toiveet voivat muuttua, jos toimintamalli muuttuu.

Helsingissä myös koulujen kasvisruokavalio sisältää maitotaloustuotteita ja kananmunaa. Vegaaniruokavaliota noudattaville lapsille kouluateriat järjestetään soveltuvista kasvisruokalistan ruokalajeista, joita täydennetään aterian lisäkkeillä. Kun vanhemmat haluavat lapsensa noudattavan vegaaniruokavaliota, ohjataan heidät lapsen kanssa keskustelemaan ruokavaliosta kouluterveydenhoitajan kanssa. Kouluruokailu eroaa varhaiskasvatuksen ruokailusta siten, että kouluateria kattaa 1/3 oppilaan ravitsemuksesta, kun varhaiskasvatuksen ateriat kattavat 2/3 lapsen ravinnontarpeesta.

Valtuustoaloitteessa mainitaan, että Tampereella on vegaaniruokavalio tuotu vaihtoehdoksi päiväkoteihin syksyllä 2013. Tampereen mallissa lapsi saa vegaaniruokavalion allergiaohjelman periaatteella ja saadakseensa lapselle vegaaniruokaa on vanhempien käytävä lapsen kanssa terveydenhoitajan luona.

Päivähoidon ruokalista suunnitellaan keskitetysti yhteistyössä palveluntuottajan kanssa. Päivähoidon ruokapalvelujen järjestämistä ohjaa varhaiskasvatusviraston ja Palmia-liikelaitoksen välinen sopimus, joka perustuu sosiaalivirastossa 2.10.2010 allekirjoitettuun sopimukseen. Sopimus on päivitetty varhaiskasvatusvirastolle 31.1.2014. Ruokatuotteiden tuotekehityksen resursseista vastaa Palmia-liikelaitos. Vegaaniruokavalioon sopivien ruokatuotteiden kehittämien vaatii aikaa ja ennen kaikkea taloudellista resurssia. Helsingin kouluruokailun osalta maidottomien ja kananmunattomien kasvisruokien kehittämiseen meni yhdeksän kuukautta. Vastaavia tuotteita ei ole kehitetty päivähoidon tarpeisiin, mutta kouluille kehitettyjä tuotteita voidaan hyödyntää osittain myös päivähoidossa.

Päiväkotihoidossa keskimääräinen lapsikohtainen ateriakustannus on tällä hetkellä 7,26 euroa päivässä (aamupala 1,83 euroa, lounas 3,60 euroa ja välipala 1,83 euroa). Vegaaniruokavalion toteuttaminen toimipisteissä lisää työtä suunnittelussa, raaka-aineiden hankinnassa ja -hallinnassa sekä ruoan valmistamisessa ja tarjoilussa. Palveluntuottaja on ilmoittanut, että ruoan toteuttaminen ilman kananmunaa ja maitotaloustuotteita lisää kustannuksia 4,80 euroa/ruokailija/päivä. Kustannuksesta soijajuoman osuus on 0,80 euroa/päivä. Yhden lapsen vegaaniterian lisäkustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa. Lisätyön osuus kustannuksesta on 64,6 %, raaka-aineiden hallinnan ja varastoinnin osuus on 33,4 % ja muiden kulujen osuus 2,1 %. Näiden kustannusten lisäksi palveluntuottajan aloituskustannukset ovat noin 10 000 euroa.

Varhaiskasvatuslautakunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Käsittely

07.04.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti lausuntoehdotusta niin, että lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen lause "Yhden lapsen vegaaniterian kustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa." muutetaan kuulumaan "Yhden lapsen vegaaniterian lisäkustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa."

Vastaehdotus:

Pauliina Lehtinen: Korvataan kappale 4 seuraavalla muotoilulla:

Arvostamme ja kunnioitamme perheiden valintoja joilla on vaikutusta lasten ruokailuun ja pyrimme ottamaan ne yhdenvertaisesti huomioon mahdollisuuksien mukaan. Vanhempien niin halutessa lapselle voidaan tarjota vegaaniruokaa. Tämä edellyttää kuitenkin lisäresurssointia.

20.05.2015

Kj/28

Hyödynnetään päiväkotien keittiöissä jo olevaa tietotaitoa sekä Palmian muissa hallintokunnissa kertynyttä osaamista vegaaniruokan järjestämisestä. Päiväkodin keittiö täydentää kokonaisuuden energialisäkkeillä, salaatilla, leivällä ja ruokajuomalla. Vanhemmat vastaavat vegaanilapsen kokonaisravitsemuksesta. Vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan toimintamallia noudatti noin 25 perhettä. Perheiden nykyinen määrä ei ole tiedossa. Perheiden toiveet voivat muuttua, jos toimintamalli muuttuu.

Kannattajat: Petra Malin

Vastaehdotus:

Tuomas Tiihonen: Lisätään lausunnon 3 kappaleen loppuun:

Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Kannattajat: Pauliina Lehtinen

Vastaehdotus:

Alexi Niskanen: Lisätään kappaleen 2 loppuun: Päiväkotien tehtävänä on tarjota lapsille ja heidän vanhemmilleen hyvä ruokamalli, joka varmistaa lapsen monipuolisen ravinnonsaannin. Vegaaniruokavalio ei palvele lapsen monipuolista ravinnonsaantia.

Alexi Niskasén ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Alexi Niskanen: Kappaleen 8 loppuun: Vaikka kaupungilla olisikin toisenlaisessa taloustilanteessa enemmän rahaa, varhaiskasvatuslautakunta korostaa, että vegaaniruokavalio ei palvele lapsen monipuolista ravinnonsaantia. Tämän takia vegaaniruokavalioon ei tule kannustaa Helsingin kaupungin osalta.

Alexi Niskasén ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan kappale 4 seuraavalla muotoilulla: Arvostamme ja kunnioitamme perheiden valintoja joilla on vaikutusta lasten ruokailuun ja pyrimme ottamaan ne yhdenvertaisesti huomioon mahdollisuuksien mukaan. Vanhempien niin halutessa lapselle voidaan tarjota vegaaniruokaa. Tämä edellyttää kuitenkin lisäresurssointia. Hyödynnetään päiväkotien keittiöissä jo olevaa tietotaitoa sekä Palmian

muissa hallintokunnissa kertynyttä osaamista vegaaniruokan järjestämisestä. Päiväkodin keittiö täydentää kokonaisuuden energialisäkkeillä, salaattilla, leivällä ja ruokajuomalla. Vanhemmat vastaavat vegaanilapsen kokonaisravitsemuksesta. Vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan toimintamallia noudatti noin 25 perhettä. Perheiden nykyinen määrä ei ole tiedossa. Perheiden toiveet voivat muuttua, jos toimintamalli muuttuu.

Jaa-äännet: 6

Mukhtar Abib, Mika Ebeling, Terhi Mäki, Alekski Niskanen, Laura Simik, Tuomas Tiihonen

Ei-äännet: 3

Pauliina Lehtinen, Petra Malin, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Pauliina Lehtisen vastaehdotuksen äänin 6–3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään lausunnon 3 kappaleen loppuun: Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Jaa-äännet: 2

Terhi Mäki, Alekski Niskanen

Ei-äännet: 7

Mukhtar Abib, Mika Ebeling, Pauliina Lehtinen, Petra Malin, Laura Simik, Tuomas Tiihonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä Tuomas Tiihosen vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 7–2.

25.11.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

11.11.2014 Pöydälle

20.05.2015

Kj/28

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Erja Suokas, ruokapalveluvastaava, puhelin: 310 43246
erja.suokas(a)hel.fi

Palmaa-liikelaitoksen jk 19.03.2015 § 7

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Lausunto

Palmaa-liikelaitoksen johtokunta antoi seuraavan lausunnon

20.11.2014 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Paul-Erik Sultsi, puhelin: 310 32996
paul-erik.sultsi(a)palmaa.fi

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566